

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2023–2024

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja päiväkodin johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Tähkätaskun päiväkoti

Käsitelty toimintayksikössä: 25.9.2023

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot:

Ryhmät:

Touhut: Alle 3-vuotiaiden ryhmä, jossa 13 lasta ja kolme kasvattajaa, joista yksi on varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Hoput: 2-3-vuotiaiden ryhmä, jonka ryhmäkoko on 15 lasta. Ryhmässä yksi varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Hippulat: 4-5-vuotiaiden ryhmä, jossa 18 lasta. Kasvattajia ryhmässä kolme, joista kaksi on varhaiskasvatuksen opettajaa ja yksi varhaiskasvatuksen hoitaja. Ryhmässä lisäksi ryhmäavustaja.

Tuiskut: 5-6-vuotiaiden ryhmä, jossa 13 eskaria ja 4 viskaria. Kasvattajina kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatussyksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Yksikön arvot

Tähkätaskun päiväkodissa on aitoa kohtaamista ja leikki keskiössä. Päiväkotimme tärkeimpiä arvoja ovat yhteisöllisyys, osallisuus, toisesta välittäminen ja huumori.

Yhteisöllisyys näkyy päiväkodissa mm. yhteisen toiminnan ja tapahtumien kautta (lauluhetket, leikkipäivät, naamiaiset, joulukalenteri), salissa leikitään yli ryhmärajojen, päiväkodin aikuiset ja lapset tutustuvat toisiinsa yli ryhmärajojen.

Osallisuus näkyy päiväkodin arjessa lasten mielipiteiden ja toiveiden huomioon ottamisessa toiminnan suunnittelussa. Lapsia havainnoidaan ja sen myötä muokataan ryhmän leikkejä tai toimintaa. Lapsia kannustetaan kertomaan oma mielipiteensä ja järjestetään äänestyksiä eri asioista. Huoltajille annetaan myös mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin arkeen mm. vanhempainillassa, Padlet-seinillä, erilaisilla kyselyillä, tai osallistamalla esimerkiksi levyraatiin omien toivemusiikkiensa kautta.

Toisesta välittäminen ja toisen kunnioittaminen on päiväkotimme tärkeä arvo. Positiivisuus ja myönteinen ajattelumalli näkyy arjessa. Kommunikoimme niin lapsille kuin aikuisille ystävällisesti ja toisia arvostavasti. Ilo on arjessa yhteistä, nauramme ja hassuttelemme toistemme kanssa ja näytämme lapsillekin mallia huumorista.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä) käsitelty toimintayksikössä (päivämäärä)
Jokainen ryhmä pohtii yhden tavoitteen suunnitelmaa varten. Suunnitelma kootaan yhdessä päiväkodin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaksi syksyn 2023 aikana.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä) käsitelty toimintayksikössä (päivämäärä)

Miten mahdollistatte lasten, henkilöstön ja huoltajien osallisuuden toimintayksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen?

Havainnoimme lasten toimintaa, käymme keskusteluja vanhempien kanssa arjessa, vanhempainillassa ja vasukeskusteluissa, henkilöstö keskustelee säännöllisesti tasa-arvoasioista palavereissa.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Vasu s. 35)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksessa kehitetään henkilökunnan digitaalista osaamista hyödyntäen kaupungin digimentoria, olemassa olevan osaamisen jakamista ja yksiköissä olevia laitteita, jotta saavutetaan edellä mainitut tavoitteet. Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita käytetään pohjana lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Luodaan varhaiskasvatuksesta perusopetukseen johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Tähkätaskussa digitaalista osaamista kehitetään osallistumalla säännöllisesti erilaisiin digi-koulutuksiin. Digimentori käy ryhmissä opastamassa henkilökuntaa sekä järjestää lapsille pienryhmätoimintaa digiasioihin liittyen. Lapsilla on mahdollisuus harjoitella mm. iPadien käyttöä yhdessä kaverin kanssa päiväkodissa lapsen ikätaso huomioiden. Niitä käytetään mm. valokuvaamiseen ja hienomotoristen taitojen harjoitteluun.

Tähkätaskussa pedagoginen dokumentointi tapahtuu paljon digitaalisin keinoin, kuten Padletin kautta.

Sovellamme Uudet lukutaidot -hankkeen osa-alueita seuraavasti:

- * Tutustumme erilaisiin digi-laitteisiin.
- * Harjoittelemme ohjelmoinnin perusteita mm. Beebot-robotin avulla.
- * Medialukutaidon kehitystä tuetaan yhdessä havainnoimalla, keskustelemalla ja pohtimalla ympärillä olevia medioita.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Vasu s. 41)

Miten mahdollistatte pedagogisen keskustelun, osaamisen jakamisen ja jokaisen mahdollisuuden osallistua?

Mahdollistamme pedagogisen keskustelun, osaamisen jakamisen ja jokaisen mahdollisuuden osallistua. Tähtitaskussa pidetään säännöllisesti pedatiimit opettajien kesken, sekä laajennettuja pedatiimeja, joihin osallistuvat kaikki paikalle pääsevät. Myös ryhmien omat palaverit pyritään pitämään säännöllisesti kerran viikossa. Koulutuksissa opittua osaamista jaetaan työyhteisössä.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Vasu s.40)

Miten kehitätte inklusiivisia toimintatapoja ja miten ne näkyvät toiminnassa?

Inklusiivinen toiminta on Tähkätaskussa vahvalla pohjalla. Se on arjessa näkyvää lapsilähtöisyyttä ja tuen tarpeisiin vastaamista. Toiminta ja sen suunnittelu lähtevät lapsista, ja tarvittaessa toimintaa muutetaan yksilön tarpeet huomioiden. Kehitämme toimintatapojamme kouluttautumalla sekä olemassa olevan osaamisen jakamisella muille. Inklusiivisuuteen liittyvää turvallisuusnäkökulmaa huomioimme mm. rakenteellisilla ratkaisuilla.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kehotunnekasvatus

Lasten kanssa opetellaan turvataitoja, vahvistetaan itsearvostusta ja itsemääräämisoikeutta. Lasta tuetaan ymmärtämään, että keho on oma, arvokas ja tärkeä. Lapselle seksuaalisuus, itsensä tutkiminen ja kehostaan nauttiminen on hyvin luonnollista ja avointa. Lapselle opetetaan oman ja muiden kehojen arvostamista, ja opetetaan mitkä alueet kehossa ovat yksityisiä. Lapsia kannustetaan avoimeen ja sallivaan keskusteluun ja luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa kaikille tunteille ja kysymyksille on tilaa. Asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä lapsen ikätaso huomioiden. Aikuisella on vastuu siitä, että lapsi uskaltaa kääntyä kaikissa kysymyksissä ja ongelmissa aikuisen puoleen. (Vasu s.33)

Miten huomioitte lapsen kehotunnekasvatuksen?

Kehotunnekasvatusta toteutetaan arjessa. Lapsia ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan omaa kehoa. Omaan kehoon tutustuminen on hyvää ja arvokasta, mutta sitä voi tehdä omassa rauhassa eikä kavereiden edessä. Uimapukusääntöä ja toisen sallittua koskettamista käydään lasten kanssa läpi. "Tunne- ja turvataitoja lapsille" - materiaali on päiväkodissa käytössä. Käytämme myös Väestöliiton kehokasvatusmateriaalia. THL on myös julkaissut kehotunnekasvatukseen materiaalia. Jokainen ryhmä valitsee itselleen ajankohtaisimman materiaalin käyttöönsä.

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin. Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omissa työyhteisössään (Vasu s. 46)

Miten edistätte kestävä elämäntapaa ja hiilineutraalisuutta yksikössänne? (Kaupunkistrategia 2022–2032)

Kannustamme lapsia esim. kierrätykseen. Ryhmissä on käytössä pahvin ja paperinkeräyslaatikot. Ohjaamme lapsia toimimaan vastuullisesti ja kohtuudessa pysyen arjen tilanteissa. Esimerkiksi ruokaillessa ohjaamme ottamaan itselleen sopivan määrän ruokaa vähentääksemme ruokahävikkiä.

Varhaiskasvatus

Ulkoilemme paljon ja käymme retkillä luontosuhdetta vaalien. Kuljemme retkille kävellen tai julkisia kulkuneuvoja käyttäen. Pohdimme lasten kanssa luonnon merkitystä oman hyvinvoinnin tukena.

Ostamme tavaroita kirpputoreilta, huolehdimme kierrätyksestä, käytämme kierrätysmateriaalia askartelussa, käymme paljon kirjastossa ja kirjastoautolla.

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveelle kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Vasu s. 66)

Lasten liikunnallista elämäntapaa edistetään toteuttamalla liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa yhteistyössä Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus.

- o vahvistamme varhaiskasvatuksessa lasten fyysistä aktiivisuutta ja ylläpidämme liikunnallista toimintakulttuuria.
- o havainnoimme ja tuemme lasten motorisia taitoja erilaisin menetelmin.
- o käytämme Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa, hyödyntäen omien asiantuntijoiden osaamista
- o harjoittelemmme turvallista liikkumista lähiympäristössä. Poliisi tekee opetusvierailuja varhaiskasvatuksen toimipisteissä ja opastaa lapsia liikenneturvallisuuteen.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Vasu s. 48)

Miten arvioitte ja kehitätte oppimisympäristöjä?

Käytämme monipuolisia työtapoja, joten tarvitsemme monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöinä hyödynnämme ryhmätilojemme lisäksi mm. lähimetsiä, liikennettä, lähipaikkakuntia ja kirjastoa. Tavoitteenamme on kuluvana toimintavuotena kehittää ja laajentaa virtuaalivierailujen avulla oppimisympäristöjämme. Havainnoimme lapsiryhmiä ja muokkaamme oppimisympäristöjä lasten tarpeiden, toiveiden ja kiinnostuksen mukaan. Arvioimme ja kehitämme oppimisympäristöjä havaintojemme perusteella jatkuvasti.

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Vasu s. 50)

Miten mahdollistatte huoltajien osallisuuden?

Päiväkotitapaaleen alussa käydään aloituskeskustelu. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut syksyllä ja tarvittaessa keväällä. Kohtaamme vanhemmat päivittäinen tuonti- ja hakutilanteissa ja vaihdamme lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät asiat sekä varhaiskasvatuspäivän kuulumiset. Jokaisella ryhmällä käytössä joko Instagram tai Padlet –tili, jota kehitetään yhdessä vanhempien kanssa. Päiväkodilla toimii vanhempaintoimikunta. Vanhempaintoimikunnassa on jäseninä vanhempien lisäksi työntekijöiden edustus. Vanhemmilla on mahdollisuus antaa palautetta ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuspäivän sisältöön vuosittain järjestettävän asiakastyytyväisyyskyselyn avulla.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Vasu s.51)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Miten kehitätte yhteistyötä alueen perhepalvelujen kanssa?

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti. Olemme yhteydessä neuvolaan ikäkausitarkastusten johdosta sekä teemme säännöllistä yhteistyötä toiminta- ja puheterapeuttien sekä neuvolapsykologin kanssa.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalaverissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Vasu s. 55)

Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

Tähkätaskussa jokaisella ryhmällä on oma Padlet –tili , sekä yhdellä ryhmällä Instagram. Padlet julkaisut kuvaavat pedagogista toimintaa ryhmässä. Ryhmissä valokuvataan lapsia ja ikätason mukaisesti lapset pääsevät myös itse kuvaamaan: valokuviiin palataan kauden eri vaiheissa. Jokainen ryhmä tekee pedagogista dokumentointia ikäryhmähuomioiden ja lapsen tarpeisiin vastaten. Esimerkiksi:

- Viikkokirje, jossa summataan kulunut viikko ja tiedotetaan tulevasta
- Sadutus ja lasten kertomusten ylöskirjaaminen
- Henkilökohtaiset kasvunkansiot

Valokuvat, piirroksset ja muut kuvat.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (vasu s. 63).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Teemme yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa, myös muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä. Ylöjärven seurakunnan kanssa on laadittu sopimus katsomuskasvatuksen toteuttamisen periaatteista, sopimuksen liitteenä on ns. B-osa. Se on konkreettinen käsikirja, joka ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille.

Miten toteutatte katsomuskasvatusta?

Toteutamme katsomuskasvatusta viettämällä kalenterivuoden juhlapyhiä ja jaamme lapsille niihin liittyvää kulttuuriperinnettä. Katsomuskasvatuksessa käytetään leikkiä, satuja ja tarinoita, draamaa, musiikkia, kuvataidetta sekä erilaisia mediasisältöjä. Meille on tärkeää opettaa lapsille toista kunnioittavaa ja hyväksyvää asennetta muita kohtaan; katsomuskasvatus antaa välineitä tähän.

Tähkätaskussa opettamme lapsia arvostamaan luontoa ja kunnioittamaan kaikkea elävää. Tarkastelemme lasten kanssa vuoden aikojen vaihtelua ja tutkimme erilaisia luonnonelementtejä.

Katsomuskasvatus otetaan puheeksi huoltajien kanssa aloitus- ja vasukeskusteluissa. Näissä keskusteluissa kohdataan toinen kunnioittavasti ja arvostaen. Teemme yhteistyötä perheiden katsomuksellisten yhteisöjen kanssa.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä päiväkodinjohtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Vasu s.75)

Miten vastuut tuen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä yksikössänne jakautuvat?

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien pedagogiikkaa ja suunnittelee tuen prosesseja yhdessä varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Veo:n resurssit kohdennetaan erityisesti ryhmiin, joissa on tuen tarpeita, mutta hänen osaamisensa on koko varhaiskasvatusyksikön käytettävissä. Veo vierailee yksikössämme viikoittain. Häneltä on myös aina mahdollista saada konsultaatio tukea. Tuen toteutukseen ja arviointiin sitoutuvat ja osallistuvat yhdessä veo, koko ryhmän henkilökunta sekä lapsen vanhemmat. Tuen osaamista kehitetään ja vahvistetaan erilaisten koulutusten sekä osaamisen jakamisen kautta.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Vasu s. 93)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearviointin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun

perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. (Vasu s. 94)

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 94)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa Päikky-järjestelmän kautta.

Asiakkaille tehdään päiväkotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 krt/v. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.